

การตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล (ethical decision making for nursing practice))

การตัดสินใจเชิงจริยธรรม หมายถึง กระบวนการ/วิธีการที่ใช้โดยลำพังหรือร่วมกับผู้อื่นเพื่อแก้ไขประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม โดยที่พยาบาลต้องตัดสินใจเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับผู้ป่วย (Catalano, 2003) และพยาบาลจะสามารถตัดสินใจเชิงจริยธรรมได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์เป็นสำคัญ (Fry & Johnstone, 2002)

การตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล เป็นกระบวนการที่ช่วยให้พยาบาลได้ตรวจสอบประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลอย่างเป็นระบบและรอบคอบ โดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและเกณฑ์ตัดสินใจจริยธรรมในการเลือกกระทำหรือไม่กระทำในสถานการณ์นั้น ๆ (รายละเอียดในบทที่ ๒ และ ๓) และยังช่วยให้แน่ใจได้ว่าผู้เกี่ยวข้องในการตัดสินใจได้คำนึงถึงประเด็นสำคัญทั้งหมดของสถานการณ์ก่อนการลงมือกระทำ พยาบาลผู้ตัดสินใจควรรู้ถึงองค์ประกอบและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และรู้ว่าไม่มีวิธีการตัดสินใจที่ชี้ชัดถึงความเหมาะสมสำหรับทุกคนได้ การนำทฤษฎีและหลักการทางจริยศาสตร์เข้ามาผนวก และพิจารณาร่วมกับกระบวนการดูแลทางสุขภาพรวมทั้งความเป็นปัจเจกบุคคลและสภาพของกลุ่มประชากรเหล่านี้ จะเป็นวิธีการที่จะช่วยส่งเสริมการตัดสินใจในสถานการณ์นั้น ๆ ได้ดีขึ้น (Fry & Johnstone, 2002) พยาบาลซึ่งถือว่าเป็นบุคลากรในทีมสุขภาพที่มีความใกล้ชิดกับผู้ป่วยมากที่สุด จึงมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างสมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ป่วยและครอบครัว ช่วยลดความกลัว ความวิตกกังวลของผู้ป่วยและครอบครัว และลดความเครียดของทีมสุขภาพด้วย การตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่มีประสิทธิภาพ จะต้องเป็นการตัดสินใจร่วมกันระหว่างบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์นั้นทั้งผู้ป่วย ครอบครัว พยาบาล แพทย์ และบุคลากรอื่นในทีมสุขภาพ (อรัญญา เชาวลิต, ๒๕๔๕ข) และความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมขึ้นอยู่กับความไวต่อประเด็นจริยธรรม (moral sensitivity) และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (moral reasoning) ของพยาบาล ซึ่งกระบวนการพัฒนาความไวต่อประเด็นจริยธรรมและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ ความไวต่อประเด็นจริยธรรมเกี่ยวข้องกับการเล็งเห็นปัญหาจริยธรรมในสถานการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อบุคคล การเข้าใจพฤติกรรมของบุคคล รู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่บุคคลต้องการและสามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม และยังเกี่ยวข้องกับความไวต่อประเด็นจริยธรรมมีความ

สำคัญกับพยาบาลทุกคนเพราะเกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการดูแลผู้ป่วย ส่วนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นความสามารถในการตัดสินใจว่าควรทำอะไรในสถานการณ์นั้น ๆ เป็นกระบวนการทางความคิดที่จะอธิบายเหตุผลของการตัดสินใจในประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม ฉะนั้นการเรียนรู้และเข้าใจเรื่องคุณค่า หลักจริยธรรมและแนวคิดเชิงจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ในการปฏิบัติการพยาบาล จะช่วยพัฒนาความไวต่อประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาล (Fry, 1994) ดังนั้นการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล จึงเป็นทักษะและเครื่องมือที่สำคัญและจำเป็นสำหรับพยาบาลเมื่อต้องเผชิญประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม และเพื่อให้การตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล มีประสิทธิภาพ พยาบาลต้องคำนึงถึงหลักการและแนวคิดต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การตัดสินใจนั้นเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ป่วย ครอบครัว และเกิดผลเสียต่อทุกฝ่ายน้อยที่สุด ปัญหาของการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ตัดสินใจเกิดความไม่แน่ใจว่าจะตัดสินใจอย่างไร เนื่องจากไม่สามารถจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกได้ (Savage, 2000) หลักการและแนวคิดที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม ได้แก่ ทฤษฎีจริยศาสตร์ หลักจริยธรรมและแนวคิดเชิงจริยธรรม คุณค่า ความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจ หลักกฎหมาย สิทธิผู้ป่วย จรรยาบรรณวิชาชีพ นโยบายสาธารณสุข นโยบายหน่วยงาน ฯลฯ ผลการศึกษาของเพ็ญจันทร์ แสนประสาน และสายสมร เฉลยกิตติ (๒๕๖๐) พบว่าการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพที่ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลตามมุมมองของผู้บริหารทางการพยาบาลตามลำดับ ๑๐ เรื่อง ดังนี้ การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย ความซื่อสัตย์ ความเอาใจต่อผู้ป่วย การช่วยเหลือโดยไม่รับสิ่งตอบแทน การมีระเบียบวินัย การเสียสละ การมีพฤติกรรมบริการและมีใจให้บริการที่ดี การดูแลผู้ป่วยอย่างเท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ ความรับผิดชอบ และการรักษาความลับพบประเด็นจริยธรรมที่มีความเสี่ยงในขณะปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่มี ๗ ประเด็นตามความสำคัญตามลำดับ ดังนี้ การให้ข้อมูลการสื่อสาร การประเมินอาการไม่

ถูกต้องและไม่ทันเวลา การบริหารยาไม่ถูกต้อง การบริการไม่ถูกใจล่าช้า และพฤติกรรมบริการไม่เหมาะสม การส่งต่อล่าช้า การผูกมัด และการพลัดตก ความเสี่ยงในที่นี้หมายถึงโอกาสที่จะเกิดความสูญเสียต่อร่างกาย จิตใจ ทรัพย์สิน และชื่อเสียง และการจัดการความเสี่ยงที่ดีคือการสื่อสารโดยการพูดคุยและรับฟังความคิดเห็นและรับรู้ความรู้สึกของผู้รับบริการอย่างสม่ำเสมอ และสื่อสารให้ผู้รับบริการเข้าใจและรับทราบว่า มีบุคคลที่ช่วยแก้ปัญหาให้ได้

จะเห็นว่า การตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล ไม่สามารถกระทำได้ง่าย ยังไม่มีวิธีการใดเพียงอย่างเดียวที่จะใช้ในการตัดสินใจ เนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง และปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจที่ถูกต้อง จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ต้องทำความเข้าใจปัจจัยทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ ด้วยความตระหนักว่าปัจจัยเหล่านี้เป็นอิสระต่อกัน แต่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งกันและกันได้ ดังนั้นสภาการพยาบาล (๒๕๔๑) เสนอว่าเมื่อพยาบาลต้องเผชิญกับสถานะที่มีข้อขัดแย้งทางคุณธรรมและจริยธรรม ให้ใช้คำถาม ๓ ข้อ ถามตนเองว่า

(๑) ถูกต้องหรือไม่ หมายถึง ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้เป็นกรอบหรือแนวทางของการปฏิบัติ ความถูกต้องตามศาสตร์และศิลปะของการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาล จรรยาบรรณวิชาชีพ ถ้าตอบว่าไม่ แต่ยังคงตัดสินใจกระทำก็จะทำให้คุณธรรมจริยธรรมเสื่อมลง

(๒) สมควรหรือไม่ เป็นคำถามที่กระตุ้นให้คิดวิเคราะห์ว่าหากตัดสินใจกระทำแล้วจะก่อให้เกิดความยุติธรรมกับทุกฝ่ายหรือไม่ พิจารณาทั้งระยะสั้นและระยะยาว ใครได้ประโยชน์ เสียประโยชน์ หรือควรได้รับประโยชน์ทุกฝ่ายเพื่อความเที่ยงธรรม พยาบาลในฐานะที่เป็นลูกจ้างของหน่วยงาน และในฐานะที่เป็นผู้ประกอบการวิชาชีพจะต้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้ใช้บริการ จึงต้องตอบคำถามด้วยความเป็นเหตุเป็นผล เที่ยงธรรม ชัดเจน

(๓) รู้สึกอย่างไรกับตนเอง มุ่งเน้นให้วิเคราะห์อารมณ์ ความรู้สึกและมาตรฐานทางศีลธรรมที่มีอยู่ การกระทำสิ่งใดก็ตามที่ขัดต่อสามัญสำนึก ความผิดชอบชั่วดี หรือไม่ถูกทำนองคลองธรรม จะทำให้รู้สึกไม่สบายใจ ความนับถือภาคภูมิใจในตนเองลดลง มีความวิตกกังวล ถ้าพิจารณาแล้วว่าหากมีการกระทำแล้วจะมีความภาคภูมิใจที่ได้ทำ ยินดีและเต็มใจที่ได้รับการเผยแพร่สิ่งที่ได้กระทำ สบายใจและมีความสุขที่ครอบครัวและผู้เป็นที่รักได้รับรู้ แสดงว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามคุณธรรมและจริยธรรม

รูปแบบการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล มี ๓ ลักษณะ คือ

๑. การตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง (patient-centered model) เป็นการให้สิทธิผู้ป่วยในการตัดสินใจเท่าเทียมกับบุคลากรในทีมสุขภาพอื่น ๆ ตามสิทธิมนุษยชนที่พึงมี คำนึงถึงการตัดสินใจของผู้ป่วยและญาติเป็นสำคัญ พยาบาลมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำตามความต้องการของผู้ป่วยเป็นหลัก แม้ว่าจะมีความขัดแย้งกับแพทย์หรือนโยบายของหน่วยงาน

๒. การตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่เน้นแพทย์เป็นศูนย์กลาง (physician-center model) แพทย์เป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจและมีสิทธิเต็มที่ในการรักษาพยาบาลจะเป็นผู้ประสานระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย ให้เป็นไปในแนวทางการรักษาของแพทย์ เพื่อคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพระหว่างพยาบาลกับแพทย์ แม้ว่าจะไม่ก่อให้เกิดผลดีระหว่างสัมพันธภาพของพยาบาลกับผู้ป่วยก็ตาม

๓. การตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่เน้นกฎเกณฑ์ของหน่วยงานเป็นศูนย์กลาง (bureaucratic-center model) ให้ความสำคัญกับนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติของหน่วยงาน โดยทีมสุขภาพจะต้องตัดสินใจภายใต้กฎเกณฑ์ของหน่วยงานนั้น ๆ ปราศจากการคำนึงถึงสัมพันธภาพส่วนตัวระหว่างพยาบาลและผู้ป่วย รวมถึงความรับผิดชอบตามพันธะหน้าที่แห่งวิชาชีพ

ผลกระทบต่อพยาบาลจากการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติ การพยาบาล

การตัดสินใจเชิงจริยธรรมเป็นเรื่องของการตัดสินใจการกระทำในสิ่งที่มีทางเลือกมากกว่าหนึ่งทางเลือกที่เป็นไปได้และมีความสำคัญพอ ๆ กัน และมักไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการตัดสินใจเลือก จึงไม่มีใครพอใจที่จะเป็นผู้นำหน้าทีในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม แต่ด้วยพันธะหน้าที่ของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วย จึงต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นพยาบาลจึงมักพบกับผลกระทบจากการตัดสินใจ ดังนี้

๑. ความเครียด ความอึดอัด มักเกิดจากการที่พยาบาลต้องตัดสินใจเลือกการกระทำในสิ่งที่มีทางเลือกมากกว่าหนึ่งทางเลือกที่เป็นไปไม่ได้และมีความสำคัญพอ ๆ กัน และมักไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการตัดสินใจเลือก ทำให้พยาบาลไม่แน่ใจว่าควรทำอย่างไร แต่ถ้าพยาบาลผู้นั้นได้ผ่านการอบรมจริยธรรมทางการพยาบาลมาก่อน พยาบาลผู้นั้นจะมีความไวต่อเหตุการณ์ขัดแย้งทางจริยธรรม มีความมั่นใจและสามารถที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ก่อนที่จะเกิดประเด็นขัดแย้งเชิงจริยธรรม (เทียน ปาโต, วันดี สุทธิรังษี และ ทศนีย์ นะแสง, ๒๕๕๖)

๒. ทศนคติและความภาคภูมิใจในวิชาชีพลดลง เนื่องจากพยาบาลเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยใกล้ชิดและเป็นผู้ค้นพบทศนคติ คุณค่าและความเชื่อของผู้ป่วย แต่ไม่ค่อยได้รับการยอมรับในการตัดสินใจจากทีมสุขภาพเช่น แพทย์ เนื่องจากแต่ละบุคคลมักมีมุมมองในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่แตกต่างกัน ทำให้พยาบาลมีทศนคติและความภาคภูมิใจในวิชาชีพลดลง

๓. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พยาบาลที่ต้องเผชิญประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม ทำให้เกิดความเครียดและมีผลกระทบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาล (พจนา วิภามาส, ๒๕๔๕)

๔. ความรู้สึกต่อตนเอง การไม่ได้รับการยอมรับการตัดสินใจเชิงจริยธรรม จากทีมสุขภาพ ทำให้พยาบาลเกิดความรู้สึกว่าตนเองสูญเสียพลังอำนาจในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม และรู้สึกด้อยค่าที่ไม่สามารถช่วยคนไข้ได้ (กาญดา รักษาติ, ๒๕๔๓) ความรู้สึกไร้พลังอำนาจนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากวิชาชีพการพยาบาลยังไม่มีเอกสิทธิ์ที่แท้จริง เนื่องจากการทำงานของบุคลากรทางการพยาบาลมีทั้งงานที่อิสระและบางส่วนที่ไม่อิสระ ต้องประสานงานกับบุคลากรทางการแพทย์ นอกจากนี้บุคลากรทางการพยาบาลบางส่วนยังคงอยู่ภายใต้อำนาจการบังคับบัญชาของแพทย์

๕. สัมพันธภาพกับผู้ร่วมงาน การทำงานของพยาบาลต้องทำงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ซึ่งทั้งแพทย์และพยาบาลมีการตัดสินใจเชิงจริยธรรมด้วยความแตกต่างในคุณค่า แรงจูงใจและความคาดหวัง พยาบาลจะให้คุณค่ากับการดูแลและความต้องการของผู้ป่วย ส่วนแพทย์จะให้คุณค่ากับสิทธิผู้ป่วย โรค และการรักษา ความรู้สึกขัดแย้งในการตัดสินใจของทีมสุขภาพ ทำให้สัมพันธภาพของผู้ร่วมงานลดลง เนื่องจากความคิดเห็นที่แตกต่างกัน (กาญดา รักษาติ, ๒๕๔๓)

กระบวนการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล (ethical decision making process for nursing practice)

โดยปกติพยาบาลจะใช้กระบวนการพยาบาลที่มีระบบเป็นขั้นตอนมาใช้ในการแก้ไขปัญหาเพื่อตอบสนองความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ จิตสังคม และจิตวิญญาณของผู้ป่วย แต่ปัญหาทางด้านจริยธรรมไม่อาจใช้กระบวนการพยาบาลเพียงอย่างเดียวในการแก้ไขประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมได้ พยาบาลจึงต้องเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจเชิงจริยธรรม ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้แก้ปัญหาประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม มีขั้นตอนคล้ายกระบวนการพยาบาล แต่พยาบาลต้องทำความเข้าใจกับการค้นหาและระบุคุณค่าของบุคคลที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์ โดยนำหลักการและแนวคิดทฤษฎีจริยศาสตร์ หลักจริยธรรม แนวคิดเชิงจริยธรรม

คุณค่าและความเชื่อ กฎหมาย สิทธิผู้ป่วย จรรยาบรรณวิชาชีพ การรักษาจริยธรรม แห่งวิชาชีพ นโยบายสาธารณสุข นโยบายหน่วยงาน วัฒนธรรม ศาสนา สังคม และเศรษฐกิจ มาใช้ประกอบการตัดสินใจ เป้าหมายหลักของกระบวนการตัดสินใจเชิงจริยธรรมคือ การกำหนดว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด หรือเหมาะสม ในสถานการณ์ที่เป็นประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม ซึ่งนักวิชาการและนักจริยศาสตร์หลายท่านได้เสนอกระบวนการตัดสินใจเชิงจริยธรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของพยาบาลไว้หลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบจะมีแนวคิดและขั้นตอนคล้าย ๆ กัน ในที่นี้จะนำเสนอกระบวนการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของอรัญญา ชวลิต (๒๕๔๕ข) และไอเคนและคาทาลาโน (Aiken & Catalano, 2009) ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การเก็บรวบรวมข้อมูล (data collection) เป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญมาก ต้องรวบรวมข้อมูลความเจ็บป่วย การรักษา คุณค่า ความเชื่อ ของทุกคนที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลในประเด็นความขัดแย้งทางจริยธรรมให้ได้มากที่สุด และต้องให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงกับความจริง เพื่อให้การวิเคราะห์และการแปลข้อมูลที่ได้มีความถูกต้องมากที่สุด แล้วนำไปกำหนดประเด็นปัญหา ความขัดแย้งให้ชัดเจน เช่น ประเมินเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ประเมินสาเหตุของปัญหาว่าเกิดจากอะไร เกิดขึ้นได้อย่างไร เกิดขึ้นเมื่อใด เกิดจากใคร มีบุคคลใดเกี่ยวข้อง และที่สำคัญคือต้องประเมินความต้องการและความคาดหวังของผู้ป่วยและครอบครัว ปัญหาทางกายและทางอารมณ์ที่เป็นสาเหตุของประเด็นขัดแย้ง

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม (identify the ethical problem) เป็นขั้นตอนของการระบุประเด็นความขัดแย้งหรือปัญหาจริยธรรมให้มีความชัดเจน ภายหลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ ๑ และตัดสินใจว่าประเด็นขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมที่แท้จริง (ประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม หมายถึง สถานการณ์ที่มีทางเลือกในการตัดสินใจอย่างน้อยสองทางเลือก และแต่ละทางเลือกมีผลที่ไม่พึงปรารถนาเท่ากัน และอาจก่อให้เกิดปัญหาอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาเสมอ) เช่น ประเด็นการยึดชีวิต/ยุติการรักษาผู้ป่วยระยะสุดท้าย

ขั้นตอนที่ ๓ การพิจารณาทางเลือกที่จะปฏิบัติ (consider the choice of action) เป็นการพิจารณาทางเลือกทุกทางเลือกที่เป็นไปได้ในการแก้ไขประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม โดยการประชุมระดมสมองผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก รวมทั้งผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น โดยอาศัยทฤษฎีจริยศาสตร์ หลักจริยธรรมและแนวคิดเชิงจริยธรรม และคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น คุณค่า ความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจ หลักกฎหมาย สิทธิผู้ป่วย จรรยาบรรณวิชาชีพ นโยบายสาธารณสุข นโยบายหน่วยงาน ตลอดจนคำนึงถึงความต้องการของผู้ป่วย เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาทางเลือกที่จะปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ ๔ การตัดสินใจเลือกและลงมือปฏิบัติ (make the decision and implement) เป็นขั้นตอนการนำทางเลือกที่ได้พิจารณาและวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ ๓ มาตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เป็นไปได้มากที่สุด เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการตัดสินใจร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ยากที่สุด เพราะธรรมชาติของปัญหาความขัดแย้งทางจริยธรรมนั้นมีทางเลือกที่เป็นไปได้หลายทาง ดังนั้นจึงไม่มีใครอยากเป็นผู้ตัดสินใจ วิธีการตัดสินใจที่ดีที่สุดให้ยึดกระบวนการตัดสินใจเชิงจริยธรรมคือ ยึดหลักการกระทำอย่างเปิดเผย คำนึงถึงความสามารถในการตัดสินใจของผู้ป่วย โดยการให้ผู้ป่วยตัดสินใจอย่างอิสระ โดยปราศจากการข่มขู่ บังคับ หรือการเข้าใจผิดในสถานการณ์ปัญหา และควรบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ขั้นตอนที่ ๕ การประเมินผล (evaluation) เป็นขั้นตอนของการประเมินกระบวนการและผลลัพธ์ของการตัดสินใจที่เกิดขึ้นจริง เปรียบเทียบกับผลลัพธ์ที่คาดไว้ มีประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมใดบ้างที่ยังคงอยู่ และเกิดประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมใหม่อีกหรือไม่ ผลกระทบที่เกิดจากกระบวนการตัดสินใจเชิงจริยธรรมเกิดการเรียนรู้อะไรบ้างจากกระบวนการตัดสินใจครั้งนี้ เพื่อจะนำไปเป็นแบบอย่างหรือเป็นแนวทางในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในอนาคต

ใบงาน

1.การตัดสินใจเชิงจริยธรรม หมายถึง

ตอบ.....

2.ผลกระทบต่อพยาบาลจากการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล

มีอะไรบ้าง

ตอบ.....